

# SOCIÁLNÍ NAUKY

## Maturitní okruhy 2026/2027

### 68-43-M/01 VEŘEJNOSPRÁVNÍ ČINNOST

#### Hmotná nouze

- životní minimum a existenční minimum
- kdo je považován za osobu v hmotné nouzi
- kdo nemůže být uznán osobou v hmotné nouzi
- typologie dávek hmotné nouze a jejich klasifikace
- místo vyplácení dávek
- mimořádná okamžitá pomoc

#### Dávky na mobilitu a zvláštní pomůcky

- kdo poskytuje uvedené typy dávek, odkdy, co je důvodem změny
- příspěvek na mobilitu, podmínky, výše
- příspěvek na zvláštní pomůcku, podmínky, spoluúčast žadatele
- maximální výše příspěvky
- mimořádné výhody pro těžce zdravotně postižené občany

#### Sociální práce a její východiska

- základní vymezení pojmu sociální práce
- specifické znaky sociální práce v historickém vývoji
- cíle sociální práce
- paradigma (přístupy) sociální práce
- etapy sociální práce
- kompetence sociálního pracovníka

#### Etika a kvalita v sociální práci

- zásady etiky v sociální práci
- etický kodex sociálního pracovníka
- osobnostní kritéria sociálního pracovníka
- role sociálního pracovníka jako předpoklad výkonu profese
- okruhy činností sociálního pracovníka
- standardy kvality sociálních služeb

#### Penzijní připojištění

- účastník penzijního připojištění – podmínky pro podpis smlouvy
- statut Penzijního fondu, penzijní plán
- druhy penzí podle penzijního plánu
- výpověď daná účastníkem a výpověď daná Penzijním fondem
- příspěvky účastníků, státní příspěvek a nároky účastníka fondu
- předdůchod

**Trh práce, jeho segmentace a rovnováha**

- pracovní trh a jeho mechanismy
- teorie lidského kapitálu
- primární trh práce, jeho charakteristika a možnosti
- sekundární trh práce, jeho charakteristika a možnosti
- interní a externí trh práce
- formální a neformální trh
- současná situace na trhu práce

**Evropská sociální politika**

- mezinárodní instituce – stručně charakterizujte
- Rada Evropy – sociální charta Rady Evropy
- geneze vzniku Evropské unie, Římská smlouva, Maastrichtská smlouva, Lisabonská smlouva, Schengenský prostor
- struktura a orgány Evropské unie
- základní pilíře Evropské unie
- práva a svobody Evropské unie

**Domácí násilí, prostituce**

- domácí násilí, specifické znaky, formy
- možnosti ochrany obětí domácího násilí
- posláním a služby azylových domů pro matky s dětmi v tísní
- obchod se ženami, charakteristika pachatele a oběti
- prostituce a její formy
- sociální aspekty a důsledky prostituce

**Státní orgány práce**

- práva a povinnosti uchazeče o zaměstnání
- nárok na podporu v nezaměstnanosti, výše podpory, kategorizace podle věku a formy výpovědi
- individuální akční plán a důsledky jeho odmítnutí
- kdo může a kdo nemůže odmítnout nabízené zaměstnání, důvody vyřazení z evidence uchazečů
- maximální výše podpory v nezaměstnanosti

**Sociální práce s týranými, zanedbávanými a zneužívanými dětmi**

- CAN syndrom – vysvětlení pojmu
- formy syndromu CAN
- rizikové dítě, rizikový dospělý
- následky včasné neřešených problémů
- možnosti prevence a pomoci obětem CAN
- orgány činné v řešení problémů a jejich povinnosti

### **Sociální zabezpečení**

- role České správy sociálního zabezpečení, Okresní správy sociálního zabezpečení, povinnosti v sociálním zabezpečení
- okruh pojištěných osob, vznik a zánik pojištění, kdo nemá nárok na nemocenské dávky
- dávky nemocenské, ošetrovné, vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství
- peněžitá pomoc v těhotenství a mateřství (PPM), doby poskytování
- osoba samostatně výdělečně činná a sociální zabezpečení

### **Sociální práce s rodinou**

- proces socializace v rodině
- základní funkce rodiny, typologie rodiny
- styly řízení a zvláštnosti rodiny
- vývoj rodiny v čase, krize rodiny
- ukazatelé funkcí rodiny
- sociální služby poskytované rodinám

### **Ústavní a ochranná péče**

- vymezení pojmu ústavní a ochranná péče
- hlavní funkce ústavů a jejich současná problematika
- přehled a charakteristika zařízení poskytujících ústavní a ochrannou péči v České republice
- činnosti OSPOD v rámci ústavní a ochranné péče
- neústavní zařízení – Fond ohrožených dětí, Klokánek
- formy náhradní rodinné péče

### **Sociální patologické jevy**

- vymezení pojmů sociální deviace a SPJ (sociálně patologické jevy)
- příčiny vzniku SPJ s ohledem na sociální prostředí
- stupně závažnosti SPJ z hlediska společenského chování
- konkrétní typologie SPJ a jejich charakteristika – záškoláctví, vandalismus, závislost na výherních automatech
- juvenilní kriminalita, charakteristika, projevy, prevence primární, sekundární, terciární, odborné preventivní instituce

### **Sociální práce s osobami se sociálním vyloučením**

- bezdomovectví jako společenský problém
- profil bezdomovce, faktory ovlivňující vznik bezdomovectví
- formy, typologie a právní pojetí bezdomovectví
- rizika a důsledky života na ulici
- přehled a poslání organizací poskytujících sociální pomoc bezdomovcům v rámci ČR
- sociální služby zaměřené na reintegraci a soběstačnost

### **Důchodové zabezpečení**

- pilíře financování důchodového systému
- podmínky odchodu do důchodu

- typologie důchodů v ČR
- důvody důchodové reformy
- změny v důchodovém systému již realizované, názory na důchodovou reformu

### **Šikana**

- základní charakteristika šikany a její formy
- znaky šikanování, prvky chování a jednání agresora, oběti šikany, přímé a nepřímé rysy šikany
- druhy a stupně šikany
- vyvolávající faktory šikany, následky
- pomoc oběti, odborné instituce řešící problematiku

### **Sociální práce s rizikovou mládeží, syndrom vyhoření**

- kriminalita dětí a mládeže, příčiny, vyvolávající faktory
- potírání a postih kriminality dětí a mládeže (výchovná, ochranná, trestní opatření)
- orgány zabývající se problematikou kriminality dětí a mládeže
- syndrom vyhoření, vymezení pojmu, fáze, projevy
- obrana proti syndromu vyhoření

### **Péče o postižené a staré občany – zaměstnávání osob se zdravotním postižením**

- typologie zdravotního postižení a nejčastější důvody uznání osoby zdravotně znevýhodněné
- vymezení osob zdravotně znevýhodněných
- povinnosti zaměstnavatelů při zaměstnávání osob zdravotně znevýhodněných – typologie plnění
- příspěvky zaměstnavatelům, podmínky poskytování
- podpora úřadu práce při rekvalifikaci a rehabilitaci osob zdravotně znevýhodněných
- možnosti podnikání osob zdravotně znevýhodněných

### **Metody skupinové sociální práce**

- metody skupinové sociální práce, typologie sociálních skupin
- základní charakteristika, znaky a prvky sociální skupiny
- funkce a dimenze malé sociální skupiny (MSS)
- skupinová atmosféra, dynamika skupiny, koheze, tenze, plató efekt
- skupinové role, skupinové normy
- řízení a vedení skupiny, zásady a pravidla MSS, svépomocné skupiny

### **Metody individuální sociální práce**

- charakteristika a úkoly individuální sociální práce
- etapy individuální sociální práce, jejich východiska
- metody zjišťování a oblastí sociálního šetření (IMSP)
- vymezení pojmu krizová intervence
- formy, cíle, klady a zápory intervence po telefonu
- typologie hovorů, možnosti sebeobrany na lince důvěry

### **Zaměstnávání cizinců v České republice**

- povolení k zaměstnání
- povolení k pobytu, doby pobytu, možnosti prodloužení, kdo není považován za cizince
- krátkodobé pobyty
- povinnosti zaměstnavatele a povinnosti cizince
- nelegální zaměstnávání
- činnost personálních agentur

### **Sociální gerontologie**

- vymezení pojmů gerontologie, geriatrie, gerontogogika
- potřeby starých lidí
- formy vyrovnávání se stářím
- změny ve stáří, rizikový geront
- sociální práce se starými lidmi v domovech pro seniory
- problematika násilí na seniorech

### **Deprivace z hlediska sociální práce**

- vymezení pojmu deprivace, vnitřní a vnější příčiny
- podmínky deprivace – vývojové, konstituční, patologické
- deprivace v rodině a v dalším společenském prostředí
- rizikové skupiny pro možný vznik deprivace
- deprivace kognitivní, podněťová, citová a sociální
- prevence, diagnostika, prognóza a náprava deprivace

### **Nezaměstnanost**

- pojmy zaměstnanost a nezaměstnanost
- typologie nezaměstnanosti
- tři přístupy řešení nezaměstnanosti a míra nezaměstnanosti
- geneze vývoje nezaměstnanosti a československá zkušenost po 1. světové válce
- vývoj nezaměstnanosti v poválečné Evropě
- individuální a sociální zkušenost s nezaměstnaností

V Liberci 1. září 2026

Schválila:  
Ing. Kateřina Honzejková

STŘEDNÍ ŠKOLA PRÁVNÍ -  
PRÁVNÍ AKADEMIE, s.r.o.  
460 01 LIBEREC, Dr. M. Horákové 447/60  
IČ 25025970, tel. 485 131 035